

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 2 lipca 2010 r.

**Pan
Bogusław Śmigielski
Marszałek
Województwa Śląskiego**

LKA-4101-03-02/2010/P/10/061

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwanym dalej „Urzędem”, w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie śląskim w latach 2009-2010 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 22 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. NIK negatywnie ocenia rozpatrywanie i zatwierdzanie przez Marszałka Województwa Śląskiego projektów organizacji ruchu².

W latach 2009 –2010 (I kwartał) Marszałek Województwa Śląskiego zatwierdził 446 projektów organizacji ruchu drogowego, w tym 165 projektów stałej organizacji ruchu i 281 czasowej. Kontrolą zgodności z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem³

¹ Dz. U. z 2007 nr 231 poz. 1701 ze zm.

² Urząd zarządzał ruchem na 1.218,6 km dróg na terenie Województwa Śląskiego.

³ Dz. U. Nr 177, poz. 1729

(zwanego dalej „rozporządzeniem o zarządzaniu ruchem”), objęto 50 projektów organizacji ruchu drogowego (w tym 49 stałych i 1 czasowy), stwierdzając, m.in.:

- 4 projekty (8 % zbadanych) zatwierdzono, pomimo braku nazwiska i podpisu projektanta, co było niezgodne z § 5 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. NIK nie podziela stanowiska, wyrażonego przez Dyrektora Wydziału Komunikacji i Transportu E. M., iż „*przedłożenie tych projektów przez podpisującego pismo o zatwierdzenie Dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach lub osobę przez niego upoważnioną było wystarczającą rekomendacją*”, gdyż fakt zgłoszenia projektu organizacji ruchu przez jednostkę podlegającą Urzędowi nie może usprawiedliwiać zatwierdzenia dokumentu zawierającego braki formalne,
 - 18 projektów (36 %), w których nie określono przewidywanych terminów wprowadzenia czasowej organizacji ruchu, wprowadzenia nowej stałej organizacji ruchu, lub przywrócenia poprzedniej stałej organizacji ruchu, co było niezgodne z § 5 ust. 1 pkt 6 tego rozporządzenia. Ponadto, w toku kontroli zbadano, w zakresie zgodności z przepisem § 5 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, dodatkowo 28 zatwierdzonych czasowych projektów organizacji ruchu, w których stwierdzono 5 dalszych przypadków (17,9 %) nieokreślenia terminów, wymaganych tym przepisem.
2. NIK ocenia negatywnie prowadzenie ewidencji obowiązujących projektów organizacji ruchu. Pomimo obowiązku, wynikającego z § 9 ust. 1 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, do 30 czerwca 2008 r. w Urzędzie nie prowadzono ewidencji zatwierdzonych projektów organizacji ruchu, zgodnie z wymogami zawartymi w § 9 ust. 2 tego rozporządzenia, a wpływające do Urzędu projekty organizacji ruchu rejestrowano w dziennikach korespondencji prowadzonych przez Wydział Komunikacji i Transportu (zwany dalej „Wydziałem”). Żaden z tych dzienników nie zawierał jednak kompletnych danych projektu, wymaganych ww. przepisem, we wszystkich zaś brak było: terminu wprowadzenia zatwierdzonej organizacji ruchu, rzeczywistego terminu wprowadzenia nowej lub zmiany istniejącej organizacji ruchu oraz przewidywanego terminu przywrócenia poprzedniej organizacji ruchu – w przypadku czasowych zmian organizacji ruchu. W okresie od 1 lipca 2008 r. do 31 marca 2010 r. ewidencję zatwierdzonych projektów organizacji ruchu prowadzono w Wydziale w formie elektronicznej. Ewidencja ta zawierała wszystkie elementy wymienione w § 9 ust. 2 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, jednak, w ocenie NIK, prowadzono ją nierzetelnie. Na 55 zatwierdzonych projektów organizacji ruchu objętych badaniem w tym zakresie, w 15 (tj. 27,3 %)

stwierdzono rozbieżności pomiędzy zapisami w ewidencji, a danymi zawartymi w dokumentacji źródłowej. NIK zwraca uwagę, iż żadnemu z pracowników Wydziału nie przypisano obowiązku prowadzenia ewidencji zatwierdzonych projektów organizacji ruchu, co mogło przyczynić się do powstania powyższej nieprawidłowości. Obowiązek ten powierzono w zakresie czynności pracownikowi Referatu Drogownictwa i Transportu, przyjętym przez niego w dniu 30 kwietnia 2010 r., tj. w czasie kontroli NIK.

3. NIK negatywnie ocenia realizację przez Urząd obowiązku przeprowadzania, w terminie do 14 dni od wprowadzenia organizacji ruchu, kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji projektu, wynikającego z § 12 ust. 3 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. Kontrolą objęto 54 zatwierdzone projekty organizacji ruchu o charakterze stałym (tj. 32,7 % wszystkich projektów organizacji ruchu o charakterze stałym, zatwierdzonych w latach 2009 – 2010 I kwartał), wraz z dokumentacją i stwierdzono, że w 12 przypadkach na 19 zatwierdzonych projektów, odnośnie których wpłynęły zawiadomienia o planowanym terminie wprowadzenia organizacji ruchu lub o dacie wprowadzenia organizacji ruchu, kontroli nie przeprowadzono. Stwierdzono również, w 2 na 5 przypadków, w których upłynął termin ważności zatwierdzonego projektu, a jednostka wprowadzająca organizację ruchu nie zawiadomiła Urzędu o planowanym terminie wprowadzenia organizacji, Urząd nie powiadomił zarządcy drogi o utracie ważności zatwierdzonej organizacji ruchu, co było niezgodne z § 12 ust. 4 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. Ponadto Urząd, do którego obowiązków należał nadzór nad Zarządem Dróg Wojewódzkich w Katowicach (zwanym dalej „ZDW w Katowicach”), nie podjął działań w celu wyeliminowania przypadków (6 na 26 projektów objętych badaniem złożonych przez ZDW w Katowicach) nieprzestrzegania przez tę jednostkę obowiązku wynikającego z § 12 ust. 1 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, tj. zawiadomienia organu zarządzającego ruchem o terminie wprowadzenia organizacji ruchu, co najmniej 7 dni przed dniem jej wprowadzenia.
4. Zgodnie z § 12 ust. 5 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem, Urząd był zobowiązany do „przeprowadzania, co najmniej raz na 6 miesięcy kontroli prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego umieszczonych na drogach jemu podległych”. Jednak kontroli tych nie przeprowadzano zgodnie z ww. przepisem. Podnoszone przez Dyrektora Wydziału E. M.

w wyjaśnieniach, przeprowadzanie wspomnianych kontroli przez pracowników, „podczas przejazdu na i z miejsca odbioru organizacji ruchu w związku z zawiadomieniem, o którym mowa w § 12 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia...” nie może być uznane za wykonanie tego obowiązku, gdyż zakres tych działań nie obejmował wszystkich znaków, sygnalizacji i urządzeń bezpieczeństwa ruchu (czynności te były ograniczone do tras „przejazdu”), a ponadto charakter tych działań był doraźny (wynikający z faktu zawiadomienia o wprowadzeniu organizacji ruchu), a nie okresowy, jak wymaga tego przepis § 12 ust. 5 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem. Ponadto NIK zwraca uwagę, iż nie była sporządzana żadna dokumentacja, która świadczyłaby o przeprowadzeniu takich kontroli.

5. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 lit. g rozporządzenia o zarządzaniu ruchem „*Działania w zakresie zarządzania ruchem realizowane są przez podejmowanie czynności organizacyjno-technicznych, w szczególności nadzór i analizę istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności*”. W Urzędzie, w okresie objętym kontrolą, nie przygotowywano analiz (i innych opracowań), dotyczących istniejącej na drogach województwa śląskiego organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności. W ocenie NIK, wskazywane przez zastępcę Dyrektora Wydziału Lucjana Machowskiego formy realizacji zadania „(...) nadzór i analiza istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności przeprowadzane są podczas przejazdu na i z miejsca odbioru organizacji ruchu w związku z zawiadomieniem, o którym mowa w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury (...) oraz „analiza istniejącej organizacji ruchu oraz jej wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego na nadzorowanej sieci dróg (...) bezpośrednio po wprowadzeniu organizacji ruchu poprzez obserwację zachowania się uczestników ruchu (...)”, nie mogą być uznane za wystarczające.
6. Wojewódzka Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, działająca przy Marszałku Województwa Śląskiego, nie opracowała wojewódzkiego programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2009 i 2010, nie wykonując zadania Rady, określonego w art. 140 h ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁴ (zwanej dalej „Prawem o ruchu drogowym”).
7. W przypadku 5 projektów organizacji ruchu (spośród 50 objętych kontrolą w tym zakresie), zatwierdzenie projektu trwało dłużej niż miesiąc od daty wpływu sprawy do Wydziału (poziom komplikacji tych spraw nie odbiegał od pozostałych, załatwionych

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.

przez Urząd terminowo), co stanowiło naruszenie art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (zwanej dalej „Kpa”).⁵

8. W okresie objętym kontrolą Urząd realizował funkcje organu zarządzającego ruchem na drogach publicznych. Zadania te wykonywał, w ramach Wydziału - Referat Drogownictwa i Transportu (zwany dalej „Referatem”). W okresie od 1 marca 2009 r. do 30 listopada 2009 r. w Wydziale nie obsadzono stanowiska Zastępcy Dyrektora Wydziału, który zgodnie ze strukturą organizacyjną Wydziału nadzorował bezpośrednio pracę Referatu, a w zakresach obowiązków pracowników nie uwzględniono wszystkich zadań dotyczących zarządzania ruchem na drogach.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia.:

1. Przechowywanie i przekazywanie projektów organizacji ruchu. Urząd przechowywał te projekty przez okres nie krótszy niż 2 lata po utracie ich ważności, zgodnie z § 9 ust. 3 i 4 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem i przekazywał je jednostkom, które złożyły projekt organizacji ruchu, z wyprzedzeniem wystarczającym do terminowego wprowadzenia tej organizacji.
2. Przeprowadzenie, w ramach nadzoru sprawowanego przez Zarząd Województwa Śląskiego nad wojewódzkimi ośrodkami ruchu drogowego (zwanymi dalej „WORD”), dwóch kontroli doraźnych: w WORD w Katowicach oraz w jego Oddziałach Terenowych i w WORD w Częstochowie. Z kontroli sporządzono protokoły i sformułowano zalecenia pokontrolne, a dyrektorzy WORD-ów poinformowali o sposobie ich realizacji;
3. Przeprowadzenie, w ramach nadzoru sprawowanego przez Marszałka Województwa Śląskiego w okresie objętym kontrolą, jednej kontroli doraźnej działalności WORD-u w Katowicach i jego Oddziałów Terenowych w zakresie, m.in., przeprowadzania egzaminów państwowych. Kontroli poddano procedury organizowania egzaminów państwowych sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz kierujących pojazdami. Z kontroli sporządzono protokół i sformułowano, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, zalecenia pokontrolne;
4. Rozpatrzenie bez zbędnej zwłoki wszystkich skarg (ogółem 65), które w okresie objętym kontrolą przekazały do Urzędu WORD-y, w związku z przeprowadzaniem i wynikami egzaminów państwowych na prawo jazdy.

⁵ Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

5. Prowadzenie w Urzędzie, zgodnie z art. 110 ust. 1 Prawa o ruchu drogowym, ewidencji egzaminatorów na prawo jazdy, która umożliwia bieżącą kontrolę spełniania przez nich wymogów określonych prawem.
6. Realizowanie w Urzędzie nadzoru nad prowadzeniem kursów dokształcających, niezbędnych do kierowania pojazdem przewożącym materiały niebezpieczne, jak również powołanie rejestru przedsiębiorców prowadzących kursy dokształcające niezbędne do kierowania pojazdem przewożącym materiały niebezpieczne (zwany dalej „Rejestrem”). W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 marca 2010 r. upoważniony przez Marszałka pracownik Wydziału przeprowadził 8 kontroli w zakresie spełnienia przez przedsiębiorcę prowadzącego kursy dokształcające w zakresie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych warunków i wymagań, określonych w art. 12 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych⁶ oraz zgodności danych zawartych w rejestrze działalności regulowanej z posiadaną dokumentacją. W okresie objętym kontrolą wyznaczeni pisemnie przez Marszałka na przewodniczących Komisji Egzaminacyjnych pracownicy Wydziału uczestniczyli w 611 egzaminach z zakresu przewozu drogowego towarów niebezpiecznych przeprowadzanych przez przedsiębiorców wpisanych do Rejestru.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. **Wylimowanie przypadków zatwierdzania projektów organizacji ruchu drogowego nie spełniających wszystkich wymogów § 5 ust. 1 rozporządzenia o zarządzaniu ruchem.**
2. **Wylimowanie rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w ewidencji obowiązujących projektów organizacji ruchu, a dokumentacją źródłową.**
3. **Przeprowadzanie kontroli wykonania zadań technicznych, wynikających z realizacji projektu we wszystkich przypadkach nowowprowadzonych projektów stałej organizacji ruchu.**
4. **Informowanie jednostek wprowadzających organizację ruchu o utracie ważności zatwierdzonej organizacji ruchu, w przypadkach nieotrzymania zawiadomienia Marszałka o terminie jej wprowadzenia.**
5. **Egzekwowanie od ZDW w Katowicach obowiązku zawiadamiania Marszałka o terminach wprowadzania organizacji ruchu na drogach zarządzanych przez Urząd.**

⁶ Dz. U. Nr 199, poz. 1671 ze zm.

- 6. Zapewnienie realizacji obowiązku przeprowadzania, co 6 miesięcy, kontroli wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.**
- 7. Podjęcie działań w celu realizacji przez Wojewódzką Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego obowiązku opracowania wojewódzkiego programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.